

כתבות, אירועים, ומדעות הקשר Hakesher

מוציאה לאור: אנט זריה
מעמד ומעצב גרפי: דן בן-דרור מרשל
כתבת: ד"ר דניה שפירא
עוזר מחקר: ג'ף סוסמן

HaKeshet
הקשר
 www.HaKeshetOnline.com

למודעות פירסום בלוח זה
ובמגזין הקשר, נא להתקשר
ל- 738-5038 (617)

שאל אי הבנת המציאות!

כתבה שנייה בסדרה. מאת: ד"ר דניה שפירא

זמן-מה לפני ששורות אלה נכתבו, התחוללו שוב ניסים אחדים ביישובי עוטף-עזה: פצצות-מרגמה נחתו בין שני גני-ילדים, ולא בתוכם; בית נפגע פגיעה ישירה, ובת ה-16 שבתוכו יצאה בלא-פגע (גופנית); תלמידי-תיכון בשדרות הספיקו לרוץ למרחב-המוגן באמצע בחינת-הבגרות, לאחר ששמעו את קריאת "צבע אדום!"; אך בעוד התושבים הללו ממשיכים להיצמד אל הקרקע (תרתי-משמע), אמצעי-ההתקשרות, התיאטרות והקולנוע ממשיכים להכות על חטא קיומנו בארצנו. דומה, שהפגנת הזדהות פטריוטית שוב אינה "in". מנגד מתחזקים קולותיהם של הערבים הישראליים ושל הפלשתינאים, התובעים חקקה על ארץ-ישראל, ואליהם מצטרפים משכילים יהודיים, בארץ ובגולה, שמשתכנבים את ההסטוריה לנגד עיניהם. בעבר היה המצב שונה- גם במציאות וגם בקולנוע. עדות לכך מצאנו בפסטיבל-הסרטים היהודי, שהתקיים לא-מכבר בבוסטון, שבו בלט בניגודו הסרט "בחשכת הגלים", שכתב והפיק אלן רוזנטל.

השנה 1947. פול קיי בן ה-19, מהנדס בחיל-הים האמריקני, שהתייתם לא-מכבר מהוריו, שב מן המלחמה בנאצים לביתו שבעברונקס, והתכוון לקראת התחלת לימודיו בקולג'. "לפתע, הטלפון צלצל. על הקו היה מישור, שאני מיר, אומר לי: 'האם אתה מוכן לעזור לאנשים שלנו?'". "האנשים שלנו" היו פליטי-שוואה. אך התברר לפול, שכמו בסרט בלשי מצא את המטלפן הישראלי, חבר ה"הגנה", ברחוב 39, באמצעות העיתון, שבו אחר. המשמיה הסודית, הבהיר לי הלה, היא מסע חשאי של ספינה בלתי-חוקית, שתאסוף באירופה פליטי-שוואה, ותרביח אותם לארץ-ישראל-פלשתינה, שהייתה נתונה תחת השלטון הבריטי, שאסר את כניסתם של היהודים לארץ. "אין לי מושג, איך הוא מצא אותי", מספר פול אחרי 60 שנה. "הוא הבהיר, שאם הבריטים יתפסו אותי, הם יתלו אותי, אך לאחר ששאלתי אותו, כמה הם משלמים, והוא ענה, שאין כסף, חשבתי, שאם אין כסף, זה חשוב, והתגייסתי". הוא היה אחד מקבוצה של 25 מתנדבים, ביניהם סטודנטים ממוסדות אקדמיים בבוסטון, ויצא-צבא גמ-הם.

הם הפליגו בספינה פנמית גדולה ורעועה בשם The Tradewinds, שאותו החליפו ב"התקווה", מבולטימור לאירופה, ועגנו בליסבון, כדי לתקן את הספינה. "לא יכולנו להרים את העוגן", מספר פול, "והתחלנו לצאת. לפתע התייתה הניר חשוכה. הסתבר, שהעוגן גרר את כבלי-החשמל... הפליטים הועברו במשאיות לאוסטרליה, ומשם עזדו בלילה, בחורף המקפיא, על הרי האלפים. "זה היה מאוד קשה", מספר ראובן גיל, אז אחד הניצולים, "כי נאלצנו לשאת ילדים ונשים. מרחוק ראינו מגן-דוד מאורות, שהתקרב, ככל שאנחנו התקרבנו. אלו היו משאיות, שלקחו אותנו לירות-גומי, ששטו אל הספינה, שבאה לאסוף אותנו. פגע ראשונה, שראיתי את האנשים שלנו. אנחנו נוסעים לישראל, לארץ המובטחת!".

"העמסנו על ספינה עם קיבולת של 100 איש 1,500 ניצולים, והחבאנו אותם מתחת לספון סיפורה היה שואה משלו. הייתה לזה השפעה עמוקה עליי. "בהתקרבם לחופי ישראל, חיכו להם הבריטים, שקיבלו פקודה להרוס את הספינה. "הבריטים אמרו, שהם רוצים לדבר עם הקברניט. הוצאנו אליהם ילד בן עשר, שהזדהה כקברניט, העלינו את דגל ישראל לראש התורן, ושרנו את 'התקווה', כשספינות-המשטרה סובבות אותנו. "הפליטים ומצילים נלחמו בגבורה בבריטים, אך בסופו-של-דבר נתפסו, והועברו למחנות-הקברניט בקפריסין. "זה היה מחזה נוראי!", מתגשש פול, "דבר לא היה יותר זועזועי בשביל הניצולים מהמחנות עם הגדרות הכפולות וחייילים בריטים עם רובים. אנשים רבים חושבים, בעקבות הסרט "אקסודוס", שהייתה רק ספינת-מעפילים אחת, אך היו בערך 15 כאלה, וכולן, חוץ מאחת, נתפסו, ואנשיהן נשלחו למחנות בקפריסין ובעתליה וגם בחזרה לגרמניה. נאצי "הגנה" והפלמ"ח הצליחו בכל-זאת להביא חלק מהאנשים בשלום אל החוף. כשחזרו המתנדבים הביתה, לארצות-הברית, במקום חגיגות-גבורה, חיכו להם חוקרי ה-FBI...

בחרים צעירים בסרט "בחשכת הגלים" (אלן רוזנטל) [חבר הסרטים התינוניים בסרט נלקחו מהארכיון של ה"הגנה". חלק נלקח מהפרסומים של ההסטוריונים הבריטיים של ה-Palestine Control]

אנשי ה"הגנה" והפלמ"ח מובילים בחשכת-הליל מעפילים לחוף-מבטחים (אלנה רוזנטל) [הצילומים באדיבות מוזיאון-ההעפלה בעתליה]

הסרט "בחשכת הגלים" היה, כאמור, יוצא-דופן בתוך שלל הסרטים, שעסקו בקונפליקט הערבי-פלשתיני-יהודי, שיצרו בצוותא עם הדינמיק שלילי אלהים - תחושה, שהמשטתים ניסו להציגה כעובדה, שהיהודים לקחו לפלשתינאים את המדינה, (אגב, עד סוף שנות ה-60 לא הייתה יישות כזאת, וכל תושבי ארץ-ישראל-פלשתינה, ערבים ויהודים, נחשבו פלשתינאים).

אחד הסרטים הללו הוא "גשר על האדי", בבימוי של ברק ותומר הימן. הסרט נפתח בהתלבטויות של ילדים בגיל הגן ושל הורים, שהחליטו לתת הזדמנות לילדיהם ולעצמם להכיר את ה"אויב", את שפתו ואת תרבותו בבית-ספר משותף ליהודים ולערבים, השוכן בכפר קרע שבאדי ערה. הסרט מתעד אירועים מימי-ההקמה ועד שלושה חודשים אחר-כך. אסף סבור, שזה בית-ספר טוב, "אבל יש שם הרבה ערבים". שחקן מאוד מתרגש, "כי זו הפעם הראשונה, שאלמד עם ערבים, ויהיו לי חברים חדשים". אסמה, אמה של אמינה, גדלה לשנוא יהודים. "כשהבת שלי אמרה: 'אני שונאת יהודים', החלטתי, שאני לא רוצה, שתהיה כמוני". בבית-הספר, שיש בו מנהל יהודי ומנהלת ערבית ומורים ומורות משני המגדרים, גם הילמידים מתנהלים בשתי השפות. אנו רואים שתי ילדות עובדות ביד בחיך, ומלמדות האחת את השנייה את שפתה של האחרת. הכל שופע חיוכים וגינות, וכך גם מוצג בתקשורת-יש תקווה לאחוה בין שני העמים. שלושה חודשים חולפים. חוגגים את חג החנוכה, חג יהודי עם כל המשמעויות שלו, מדליקים נרות "של חלום-האהבה ושל תקווה ואחוה". ואז שרים "באנו חושך לגרש", והאב הערבי, שהביע מחאה ביום החרון, נחיד: "מי מגרש את מי?" האם אומרת נחרצות: "אני לא מרשה להם לשכוח, שהם ערבים. אני רואה, שהם הולכים להיות כמו יהודים. אני אקח אותם הביתה!".

רן, הורה יהודי, סבור, שזה לא בסדר, שילדים ערביים צריכים לדקלם שירי חנוכה. "החגים שלהם לא שלנו, ולהיפך. יש לי בעיה עם זה. בית-הספר צריך להיות דו-לשוני, לא דו-לאומי". מוני, יהודייה, שבהתחלה דווקא תמכה בחילופי-תרבות הדדיים, עכשיו מדדעזת, כשהיא צופה בהצגה של תפילה ערבית. "אני אתאיסטית לחלוטין", היא מצהירה, "אבל לחשוב על זה, שאנשים מתו על קידוש-השם בשואה, כדי לא להמיר את דתם, ופה הילד שלי תפלל אללה אכבר!", וכיכר על השטיח?!" מוני החליטה להוציא את בנה מבית-הספר. אורית סבורה, שיש צורך בפתרון יעיל, "שמייצג השקפת-עולם: הדדמנות ואחריות. אני חושבת, שאנו מעמיסים על הילדים שלנו את הכאב שלנו".

שתי ילדות, יהודייה וערבית, תלמידות בבית-הספר "גשר על האדי", שכן גם חברות (go2films).

17" הרוגים בפגיעה", מודיעים בחדשות. באותו היום בא אל אסף חבר ערבי. גם סבתא של אסף שם. היא שואלת את החבר על הפיגוע. הוא אומר, אבל מתחמק מלהמשיך בשיחה. בסופו-של-דבר הוא מסכים, שצריך לאסור את המחבל, ומסתלק החוצה. הסבתא: "חשבת על זה, שמכשירים ילדים, שיבואו להרוג אותנו". בבית-הספר פותחים את היום בשיר באנגלית... ילדה יהודית וילדה ערבית אומרות זו לזו "I love you". הן חוזרות על כך גם כשהן הולכות יד-ביד בלונה פארק, וכך כל הילדות האחרות במסיבת-פילמות אצל נועה. כשנועה מבקרת בבית-חברתה, היא מדדעזת לשמוע, שעל-פי כללי הדת הערבית אסור לחברתה אפילו לומר, שהתאהבה במישהו, לא כל-שכן לצאת איתו. מחנכים אותה, שאסור לה להתאהב, ובגיל 15 "מסדרים" לה חתן. נועה קוראת תיגר על אביה של חברתה, רייאן, שמוחה גם-היא: "אבל אתה צריך לשאול אותי אם אני רוצה את הבחור!".

איר, במילואים, מגיע לבית-הספר במדים, ומתקשה לדבר על הנושא. כשהוא משרת במחסום, מגיעים גם ובה, תלמיד בבית-הספר. הם רוצים לעבור את המחסום לפגוש את הדוד, ולא מתירים להם. האם: "נלחמתי, כדי שיתנו לכן שלי להיכנס לבית-הספר, כדי שיהיו לו חיים אחרים, אבל עכשיו לא נתנו לי לעבור לראות את הדוד, שהבן שלו מת [בנסיון פיגוע - ד.ש.] בגיל 31. ביום חמישי יום-העצמאות. מורה ערבית צעירה משתלטת על שיה-המורים בסערת-רגשות: "לא אכפת לי, שישמחו, אבל שידעו את העובדות ההסטוריות (ההדגשה שלי - ד.ש.): זה על חשבון עם אחר: זו הנכבה שלנו! ומעבירה גם לילדים הרכים בשנים המסר: "הייתה מלחמה. מה עשו היהודים, כדי להרחיב את המדינה שלהם?". תלמיד: "כבשו, הפקיעו. ילד יהודי: "זה ממש לא יפה לקחת לערבים את האדמה. מה ששנית זה דבר נוראי יש מספיק מקום לכולם- למה להרוג?". שחר שואלת, אם יש לישראל זכות-קיום, וכשתקשים לענות לה, היא עונה בעצמה: "היהודים חזרו לבית שלהם, ובינתיים גר מישור בבית שלהם, ולהיפך. גם אלה עודקים, וגם אלה עודקים, ובגלל זה אנחנו מסובכים כבר 100 שנה. "המורה שואלת, אם הם מרגישים אנשים, שהם לקחו את האדמה לערבים. "שחר אומרת, שלא רצתה לדבר על זה, אך "התחלתי להרגיש לא-נעים, שאני שמחה ביום-העצמאות, כי סברתי אמרה, שאסור לנו לשמוח".

בחדר-המורים סברין נסערת וזוכה, שהיא צריכה להיזהר לגבי מה שהיא אומרת: "אני לא יכולה לא לומר את האמת. המורה יהודית: "אסור לנו לערב את הכאב הפנימי שלנו עם מה שאנחנו אומרים לילדים. "ובינתיים הבנים היהודים של כיתה אל"ף מסבירים בחכמת-מבוגרים לחבריהם הערבים: "כשנהיה גדולים, נצטרך לשרת בצבא, ואולי אחדים מאתנו יצטרכו להרוג ערבים". אסף: "אני אבחר להיות בתפקיד של רק לשמוח, שלא מפציצים ערבים".

הבעיה היא, שהסרט מתיימר להיות סרט-תעודה, אך הוא מציג (בעיקר) רגעים טעונים, מקורבת להפקה: "מה שראים בסרט אלו בעיקר מקרים חריגים.", שגורמים, למעשה, לשטיפת-מוח חד-צדדית, של הילדים ושל הצופים כאחד, שתופשים את הנאמר כעובדות אמיתיות.

עם תום הסרט התנהל דיון, שנשלט בביתחון רב ידי ליסה, נוצרייה ערבית מיפו, שלמדה בבית-ספר יהודי, שבו - לדבריה - התנהלו כל השם ערבייה, ואולי, תמהתי, משום שהחליטה יום אחד, שהיא פלשתינאית גאה, ואינה מבניה, שזה לא עושה אותה כזאת. חברתה היהודית, נועם מנווה-שלום, מחזקת את דבריה בהכנעה, (שתיהן בתכנית לזיוקים בין העמים, שפועלת באוניברסיטת ברנדייס). כשהיא נשאלת, איך זה מסתדר לכן עם השירות שלה בצבא, מתברר שהיא משוחררת "מטעמי-מצפון". מעניין, שברוך הדיונים המשתתפים דומים לצמד הזה, והמנחות היהודיות (בדרך-כלל מהאקדמיה) פותחות את הדיון, או מסכמות אותו בהכרזה: "הכל בגלל הכיבוש הישראלי!".

לד"ר גיא בכור, פרשן לענייני המזרח התיכון, מזרח ומשפטן, המוכר לכל מן הטלוויזיה, מהדיון וממאמרו התינוניים, אתר חדשות-בלוג (http://www.gplanel.co.il). ביוני 2008 הופיע מאמר שלו בשם: "על שואה עצמית, וסיפורי-הלא-יזאמן של הקולנוע הישראלי", שבו הוא מזכיר, בין השאר, בתמצות את טענותיו המרכזיות של האינטלקטואל היהודי, (שהתנצר וזרז ליהדות), לסינג באשר לאינטלקטואלים היהודיים: "האינטלקטואל היהודי לוקה באוטו-אנטישמיות, גם אם אין הוא חש כך. הוא בז לעצמו, דבר שגוי לעולם לא יחוש. האינטלקטואל היהודי תמיד אישים את עצמו בכל דבר, גם אם אין לו שום קשר לאשמה. כיוון שגם הגויים מאשימים את היהודים בכל דבר, זה מתחבר... אני מעריך, שהיוצרים כבר הבינו, שסרטי הנגדל מישראל יזכה ברמה גבוהה יותר של ודאות במימון, ואף בתהילה מסביב לעולם... כך קורה, שסרטים אלה מוצגים על-ידי-שוואה-ישראל הגדולים ביותר בעולם הערבי, כהוכחה לצדקת טענותיהם. אם הישראליים מראים זאת, את עוולותיהם, את מוראות-הכיבוש, את עליונותם, זו חייבת להיות הוכחה! כך קורה, שישראלים בונים ומורמים את הסיפור הפלשתיני, הערבי."

אייל גולן

באז ונחמג את חג האהבה עם אייל גולן במופעו הראשון בבוסטון!

מוצאי שבת
ה-14 לפברואר
2009, 8 בערב

לפרטים נוספים
617-738-5038
Annette@HaKeshetOnline.com

קוראים יקרים,
 אנו מזמינים אתכם לקחת חלק פעיל ולכתוב מפרי עטכם כתבות, מאמרים וסותם חוויות אישיות בנושאים מגוונים, כגון: דעתכם הפוליטית, נשים בחברות הייטק, ביוטק וטכנולוגיה מובילות, אמנות, ספרים, החלפת טיפים, מרשמים למאכלים מועדפים, אירועים ציבוריים שידועים לכם ושואמרים להתרחש בחודשים הקרובים (תערוכות, סרטים, מבצעים ופסטיבלים) וכו'. במילים אחרות, נשמח שתחלקו איתנו כל דבר שיכול לעניין את הקהילה הישראלית כאן בבוסטון. גם ילדים מוזמנים לצרף סיפורים, חוויות וציורים. את החומר יש לשלוח באימייל לכתובת: Annette@HaKeshetOnline.com